Iniúchtaí eolaíochta na bunscoile
https://rsc.li/3iSeLVe

Na cupáin ghreamaitheacha

why& how? PRIMARY SCIENCE TEACHING TRUST
ROYAL SOCIETY OF CHEMISTRY

Na cupáin ghreamaitheacha

Déanfaimid an méid seo a leanas:

Aerbhrú a fhiosrú agus an chaoi a dtéann teocht i bhfeidhm air.

Cuspóirí foghlama

- Tuigim gur leacht é aer: sreabhann sé, is féidir lena chruth athrú agus líonann sé a ghabhdán.
- Tá a fhios agam faoi ghluaiseacht cáithníní i ngás.
- Tuigim go bhforbraíonn gás a théitear.
- Tá a fhios agam gurb é an t-aerbhrú an fórsa aeir thar achar ar leith.

Scileanna taighde:

- Táim in ann athróga a shainaithint.
- Táim in ann breathnuithe a thaifeadadh agus míniú a thabhairt ar an méid a aimsíodh.

Foclóir áisiúil

- **Aer:** meascán gáis atá thart orainn agus a bhímid ag análú. Comhdhéantar é as 78% nítrigine, 20% ocsaigine, agus níos lú ná 2% d'argón, dé-ocsaíd charbóin, ceo uisce agus gáis eile.
- **Forbairt theirmeach:** méadú ar thoirt mar gheall ar theas.
- **Brú:** tomhas fórsa thar achar ar leith.
  Mar sin, is é **aerbhrú** méid fórsa an aeir ar achar faoi leith.

Modh

Tá sibh chun forbairt agus crapadh aeir a iniúchadh!

1. Séidigí balún cúpla babhta le go mbeidh sé sínteach.
2. Anois sínigí thar bhuidéal uisce folamh é.
3. Cuirigí an buidéal i mbabhla uisce the.

4. Ansin sáigí an buidéal síos i mbabhla uisce phréachta.
5. Céard a tharlaíonn don bhalún?
6. Céard a d’athródh sibh chun é sin a iniúchadh níos mó?

Céard a d'fhoghlaim sibh?

- Céard atá sa bhuidéal plaisteach 'folamh'?
- Céard a tharlaíonn don bhalún nuair a chuirtear an buidéal in uisce te agus fuar?
- Cén cur síos a dhéanfadh sibh ar na hathruithe ar an ngás (aer) sa bhuidéal nuair a théitear é nó nuair a fhuaraítear é?
- An féidir libh smaoineamh ar aon cheo eile a bhraitheann ar aer te le heitilt?

Meastóireacht

Céard a cheapann sibh faoinár g**cuspóirí foghlama** inniu?

- Tuigim gur leacht é aer: sreabhann sé, is féidir lena chruth athrú agus líonann sé a ghabhdán.
- Tá a fhios agam faoi ghluaiseacht cáithníní i ngás, agus tuigim go bhforbraíonn gás nuair a théitear é.
- Tá a fhios agam gurb é an t-aerbhrú an fórsa aeir thar achar ar leith.
- Táim in ann athróga a shainaithint.
- Táim in ann breathnuithe a thaifeadadh agus míniú a thabhairt ar an méid a aimsíodh.

Má tá sibh muiníneach faoin méid sin, sínigí cúig mhéar in airde, nó sínigí méar amháin más fearr libh an ceacht a phlé arís.

Buíochas

Sleamhnán 2: íomhá © Balefire/Shutterstock
Sleamhnáin 5 agus 6: íomhánna © Royal Society of Chemistry
Sleamhnán 8: íomhá © Sichonl/Shutterstock